

5. Нові підходи та особливості оцінювання результатів навчання учнів технологічної освітньої галузі

Людмила СИНИЦЯ,
методистка Центру методичної та аналітичної роботи

Оцінювання результатів навчання учнів 5–7 класів здійснюється згідно з рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 р. № 1093 *«Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»*.

Відповідно до рекомендацій оцінювання може здійснюватись як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове). **Основними видами оцінювання результатів навчання учнів у технологічній освітній галузі є формувальне та підсумкове оцінювання.** Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених *Державним стандартом базової середньої освіти (постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року)*.

Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. **Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями** (початковий, середній, достатній, високий). За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власною шкалою оцінювання результатів навчання. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання. Оцінювання результатів навчання здійснюють за допомогою різних методів, вибір яких зумовлений особливостями змісту предмета «Технології», його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель може встановлювати самостійно. При виставленні підсумкової оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення тем чи реалізації навчальних проєктів. Відомості, отримані під час підсумкового оцінювання результатів навчання, застосовуються для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання технологічної освітньої галузі (додаток 10 до наказу МОН №1093), з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. У Державному стандарті базової середньої освіти зазначені чотири групи обов'язкових результатів навчання:

- втілення задуму в готовий продукт за алгоритмом проєктно-технологічної діяльності;

- творче застосування традиційних і сучасних технологій декоративно-ужиткового мистецтва;
- ефективне використання техніки і матеріалів без заподіяння шкоди навколишньому середовищу;
- турбота про власний побут, задоволення власних потреб і потреб інших осіб.

До кожної групи обов'язкових результатів навчання визначені загальні та конкретні результати і орієнтири для оцінювання (додаток 12 до Державного стандарту базової середньої освіти).

З метою якісного оцінювання результатів навчання учнів і учениць у календарно-тематичному плануванні варто визначити один або кілька конкретних очікуваних результатів (відповідної групи результатів), які необхідно досягти на конкретному уроці.

Підсумкове оцінювання за рік не здійснюють. Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня / учениці протягом року. Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень.

У Свідоцтві досягнень виставляють семестрові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляється загальна оцінка за семестр. У технологічній освітній галузі визначено чотири групи результатів, тож у свідоцтво досягнень виставляємо оцінки за чотирма групами результатів, як визначено *Державним стандартом базової середньої освіти (постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року)* і наказом Міністерства освіти і науки України від 02 серпня 2024 року № 1093 *«Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»*.

Кожна тема окремого уроку виконання проєкту може бути спрямована на досягнення одного або декількох обов'язкових результатів навчання, які можуть бути оцінені вчителем (ГР 1, ГР 2, ГР 3, ГР 4). Поточні оцінки оцінюють певну діяльність учнів, які обумовлені галузевими критеріями. Також відповідають етапам проєктної діяльності. За проєктну діяльність доцільно оцінити учнів за чотирма групами результатів. Підсумкова оцінка за семестр формується на основі захисту проєкту і також розподіляється за групами результатів навчання, які будуть перенесені у Свідоцтво досягнень, ураховуючи динаміку оцінок за проєкти протягом семестру.

До прикладу орієнтовний варіант заповнення журналу (табл. 4). Кожен заклад освіти обирає та затверджує свій варіант заповнення журналу на педагогічній раді.

Приклад заповнення сторінок журналу

Прізвище та ім'я учня /учениці	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	ГР	ГР	ГР	ГР	—
09	09	09	09	09	09	09	...	12	12	12	1	2	3	4	
...Олена	10		8		10	10		10		9	10	9	10	10	10
...Василь		9		10		10			10	8	9	10	10	8	9
...Євген	8		10	9	10	10		10		10	8	10	10	10	10
	ГР1	ГР1	ГР2	ГР2	ГР3	ГР4	ГР...	ГР2	ГР3	ГР4					

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.11.2024).

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 року № 463-IX (редакція від 24.03.2024, підстава — 3482-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 15.11.2024).

3. Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 408. URL: <https://cutt.ly/LlbsR6f> (дата звернення: 15.11.2024).

4. Наказ МОН України від 09.08.2024 № 1120 «Про внесення змін до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/provnesennia-zmin-do-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-5-9-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 15.11.2024).

5. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.11.2024).

6. Модельні навчальні програми навчального предмета «Технології. 5-6 класи», «Технології. 7-9 класи», які мають гриф Міністерства освіти і науки України. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/tekhnohichna-osvitnia-haluz/> (дата звернення: 15.11.2024).

7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» від 2 серпня 2024 р. №1093. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhenniarekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativnavchannia> (дата звернення: 15.11.2024).